

УДК 378.091.2

Л 33

[https://doi.org/10.33296/2707-0255-17\(33\)-04](https://doi.org/10.33296/2707-0255-17(33)-04)

ЛЕБІДЬ Ольга

старша викладачка, кафедра
методики професійної освіти та
соціально-гуманітарних дисциплін,
студентка магістратури
Білоцерківського інституту
неперервної професійної освіти,
майстер виробничого навчання
Державного навчального закладу
«Буцький політехнічний
професійний ліцей», смт Буки
ORCID: 0009-0006-7065-1812
olgalebid66@gmail.com

ОРГАНІЗАЦІЯ ВИХОВНОЇ РОБОТИ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Анотація. Актуальність виявляється в тому, що студенти являються однією з найважливіших ланок суспільства. Вони – майбутнє нашої держави.

Виховання є неодмінною частиною їхньої роботи, без належного виховання із закладів вищої освіти випускаються освічені люди, але без належних манер і прийнятної поведінки.

У статті подається виховання тлумачиться як цілісна система, що має функціонувати комплексно, в поєднанні з іншими системами, такими, як навчання. Висвітлено три функції виховання і показано, настільки вони є важливими. Доведено, що у вихованні повинні брати участь всі ланки ЗВО. Також структурні елементи управління освітнім процесом, такі, як кафедра і куратор, грають першочергову роль у вихованні студентів.

В статті описано, як кафедра і куратор разом зі студентами проводять планування і управління деякими процесами ЗВО і якими нормативними документами вони керуються в своїй діяльності, зокрема виховній. Показано, як харизма педагога і приклад для молодого покоління впливає на процес виховання і яку важливу роль відіграє.

Простежено зв'язок виховання із соціологією. Описані соціальні інститути і яке вони мають відношення до виховання, і наскільки грають важливу роль в житті суспільства. Описано, яким чином ЗВО опиняється під категорією соціального інституту і які ознаки цього.

Описані «тверді» і «м'які» навички, яка між ними різниця, і чому «твердим» навичкам приділяється більша увага в навчальних закладах, аніж «м'яким».

У перспективі досліджень завжди буде питання, як пристосувати виховний і освітній процес до кожного студента, вихованця, бо всі вони різні, і потрібно, щоб виховний процес підходив під кожного, а способи навчання охоплювали всі типи характеру групи, яка навчається, як це було зроблено на прикладі врахування різних компетентностей.

Ключові слова: виховання, заклад, вища освіта, виховна робота, навчальна робота.

Вступ. Процес виховання нерозривний із навчанням, і вищі навчальні заклади повинні займатись цим, бо освічена людина часто буває невихованою, через те, що не приділяється достатня увага вихованню, а лише оцінками і зазубреному матеріалу.

Термін «**виховання**» походить від виразу «ховати від шкідливих і поганих впливів», тобто формування із молодих людей індивідів із хорошими манерами і правильним світобаченням. Маються на увазі такі методи поведінки, які будуть приносити користь суспільству, позитивні результати взаємодії з іншими людьми, а головне – насолоду від життя самому індивіду-вихованцю. Виховання тісно пов'язане із навчанням, тому, окрім батьків, цим процесом займаються навчальні заклади. ЗВО, не зважаючи на те, що займаються навчанням досить дорослих людей, також займаються вихованням. Навіть дорослі люди іноді потребують соціальної адаптації, а навчання часто для них стає виходом із несприятливого психологічного стану. Термін виховання більше використовується для позначення процесу, коли старше покоління передає свій досвід молодшому. Проте молодше покоління також впливає на старше, вкладаючи інновації в соціальний устрій, долаючи догми.

Дана тема є дуже актуальною, бо пов'язана з успішним функціонуванням держави, тому, що її громадяни будуть підготовлені до викликів нашого життя і активно розвивати свою країну.

Аналіз останніх досліджень і публікацій: в роботі використовувались дисертації, навчальні та методичні посібники, періодичні видання, законодавчі акти, збірники, матеріали конференцій. Загальні проблеми теорії і практики виховної діяльності досліджували А. Алексюк, А. Макаренко, В. Сухомлинський та ін. Проблеми організації виховної діяльності учнів у різних типах навчальних закладів вивчали С. Вітвицька, С. Карпенчук та ін. Педагогічні умови організації позааудиторної виховної діяльності у ЗВО визначали О. Винославська, С. Смирнов та ін. Механізми впливу середовища на розвиток особистості були предметом дослідження вчених різних періодів: О. Колчак, Я. Коменський, І. Песталоцці, М. Пирогов, Ж. Руссо, К. Ушинський. У багатьох дослідженнях вказується на важливу роль середовища у розвитку людини, її соціалізації та соціальному становленні.

Проблеми виховання студентської молоді завжди були в центрі уваги вітчизняних і зарубіжних учених. Теоретичний аспект проблеми становлення та розвитку системи виховної роботи у навчально-виховному закладі детально у досліджений у працях О. Кондратюка, В. Караковського та ін. Теорію виховання молоді в умовах вищої школи збагатили роботи вчених: З. Береговського, Л. Даниленко, О. Дубасенюк, М. Євтуха, І. Зязюна, О. Кондрашової, Г. Троцько та інших за останні роки.

Виховна робота зі студентами в освітніх організаціях вищої освіти (далі – ООВО) є найважливішою складовою якісної освіти. Виховна робота – це невід’ємний компонент педагогічної діяльності в ООВО, суть якого полягає у всебічному сприянні розвитку особистості студента, що включає формування актуальних соціально-економічному стану суспільства компетентностей; спроможності до високоякісної професійної діяльності та моральної відповідальності за прийняті техніко-технологічні рішення.

У рамках виховної роботи в закладах вищої освіти можуть виявлятися недоліки в організації виховного процесу, такі як недостатня інтеграція виховної та освітньої роботи, недостатня увага до розвитку соціальних і моральних

компетенцій студентів, неповноцінна взаємодія сім'ї та навчального закладу у вихованні студентів.

Метою статті є обґрунтування теоретичних засад виховання в організації освітнього процесу в ЗВО. Наприклад, занадто інтенсивне академічне навантаження, відсутність механізмів залучення студентів до виховної діяльності, неефективне використання можливостей менторства та особистого прикладу викладачів.

Виклад основного матеріалу. Студенти залишаються однією з найважливіших груп молоді як за чисельністю, так і за своєю соціальною роллю в сучасному суспільстві, а студенти є найбільш освіченою та перспективною частиною молоді, на яку держава і суспільство покладають великі надії.

Соціокультурне середовище закладу вищої освіти – це соціальний простір для активного залучення студентів до культурних відносин суспільства, заснований на загальнолюдських і національних цінностях і спрямований на задоволення потреб та інтересів студентів, аспірантів і викладачів [9].

Виховна робота – це система ідей, поглядів, переконань, звичаїв та обрядів, які забезпечують духовне самооновлення та самозбереження людини. Виховання – це також цілісна система, яка має свої цілі, завдання, принципи, зміст, методи, засоби та форми організації. І коли окремі елементи такої системи свідомо чи несвідомо випускаються з поля зору, або втрачаються чи звужуються певні зв'язки всередині неї, освіта втрачає свою цінність, руйнується, а виховна взаємодія послаблюється чи навіть зводиться нанівець. Як наслідок, молодь часто стає фізично і морально слабкою, без сильної волі, без високих і стійких ідеалів, духовно збіднілою і нездатною активно просувати добро в житті або протистояти злу [4].

Функціями виховної роботи є:

➤ організаційно-управлінська функція: координація роботи виховних підрозділів, створення планів і програм;

- освітньо-пізнавальна функція: розвиток і підтримка пізнавальної активності студентів;
- корекційна функція: підтримка і допомога студентам у подоланні труднощів та адаптації.

Важливо, щоб виховна робота була інтегрована в освітній процес, забезпечувала активну участь студентів та сприяла їхньому гармонійному розвитку [5].

У виховній роботі зі студентською молоддю варто використовувати різні форми: безпосередню навчальну, виробничу діяльність, участь у громадських справах, поводження у побуті. Досягнення мети виховання можливе лише за умови комплексного підходу і залучення до цієї роботи всього професорсько-викладацького складу вищих навчальних закладів, адміністрації, органів студентського самоврядування та громадських об'єднань студентської молоді.

Організація виховної роботи у ЗВО складається із таких важливих ланок, як куратор і кафедра, які безпосередньо впливають на вихованця.

Кафедри планують, визначають мету і завдання виховної роботи, організаційні принципи, керуючись концептуальними засадами гуманітарної освіти в Україні, Концепцією виховання дітей і молоді у національній системі освіти, Національною доктриною розвитку освіти України у XXI столітті, іншими нормативними документами з актуальних проблем виховання студентської молоді, враховуючи специфіку навчального закладу, потреби студентів.

Куратор академічної групи разом зі студентами складає план виховної роботи на навчальний рік, який затверджує декан факультету чи його заступник із виховної роботи. Цей план узгоджується з проректором з виховної роботи та радою факультету. При проведенні організаційно-виховної роботи серед студентів академічної групи куратор спирається на положення, які визначені в Концепціях, Положеннях та інших нормативних документах вищих навчальних закладів [11].

Висока культура мислення, спілкування, мовлення, поведінки, зовнішності, жестів, міміки, володіння основами психотехніки, морально-духовних цінностей та багато іншого – це той духовний капітал педагога, який є живильним джерелом виховання студентів [9].

О. Конт, засновник соціології та автор ідей про соціальну статистику і соціальну динаміку, вважав, що найважливішою умовою збереження соціальної стабільності є підтримання єдності думок. Він розглянув основні соціальні інститути, такі, як сім'я, держава і релігія, з точки зору їх включеності в процес соціальної інтеграції та функцій, які вони виконують, і дійшов висновку, що саме ці інститути відіграють провідну роль у забезпеченні єдності думок. Підхід О. Конта до аналізу найважливіших соціальних інститутів, їх функцій та структури суспільства справив значний вплив на подальший розвиток соціологічної думки [3].

Американський соціолог та економіст Т. Веблен був одним із перших, хто представив розгорнуте уявлення про соціальні інститути. У його розумінні еволюція суспільства розглядалася як процес природного відбору соціальних інститутів: «Інститути за своєю природою являють собою звичні способи реагування на стимули, викликані зовнішніми змінами. Інститути є результатом процесів, що відбувалися в минулому, пристосовані до минулих умов і тому не зовсім гармонійно узгоджуються з вимогами сьогодення» [4]. В іншому місці Т. Веблен описує інститути як звичний спосіб мислення, за яким люди живуть, керуючись ним.

Найважливішими аспектами закладів вищої освіти як соціального інституту є:

- 1) вища освіта формує висококваліфікованих професіоналів, що сприяє розвитку людського капіталу в суспільстві з необхідними знаннями та навичками для участі в економіці, науці, культурі та інших сферах життя;

2) стимулювання і підтримка досліджень та інновацій, що сприяє розвитку нових технологій, наукових відкриттів, ідей і рішень, що в кінцевому рахунку сприяє прогресу суспільства;

3) вища освіта може слугувати засобом для соціальної мобільності, даючи змогу людям з різних соціальних прошарків досягти кращої якості життя та кращих можливостей у кар'єрі;

4) заклади вищої освіти відіграють роль у формуванні цінностей, ідентичності та культурної спадщини;

5) студенти навчаються не лише предметів, а й розвивають критичне мислення та соціальні навички.

Єдиного визначення соціальних інститутів не існує, оскільки соціологія є мультипарадигмальною наукою і багато визначень соціальних інститутів є похідними від одного з аспектів досліджуваного явища.

Слід зазначити, що заклади вищої освіти також стикаються з низкою викликів, таких як доступність освіти, фінансове навантаження на студентів, актуалізація програм під вимоги ринку праці та освітні методи, що змінюються [4].

В іншомовній науці розрізняють «тверді навички» (hard skills) та «м'які навички» (soft skills) у здійсненні навчальної та професійної діяльності. «Жорсткі навички» – це компетенції, необхідні для здійснення конкретної професійної або технічної діяльності. У документах зазначається саме володіння «твердими навичками», або «твердими компетенціями», без яких неможливо здійснювати спеціальну професійну діяльність. Тому і навчальні програми, і зусилля викладачів зазвичай спрямовані на розвиток саме hard skills. Однак останнім часом все більше уваги приділяється soft skills, тобто м'яким навичкам: здатність до навчання; інформаційні навички: вміння читати, шукати інформацію, опрацьовувати великі обсяги різноманітної інформації, критично мислити, аналізувати та узагальнювати; соціальна компетентність – вміння розуміти себе, розуміти інших, взаємодіяти з людьми, працювати в команді, запобігати та

вирішувати конфлікти; креативність, як здатність до творчості та уяви; здатність приймати рішення та діяти в поточній ситуації, використовувати наявні матеріали та інструменти, досягати цілей новими способами та методами; автономна компетентність – здатність брати на себе відповідальність за події у своєму житті, мати власну думку та діяти відповідно до своїх інтересів і переконань, бути лідером [3].

Зрозуміло, що такі складні особистісні якості, як компетентність, не можуть бути ефективно сформовані лише шляхом опанування студентами загальних і спеціальних дисциплін. Розвиток компетентності вимагає комплексної реалізації освітніх засобів навчання і розвитку, навчальної та позанавчальної діяльності в рамках цілісного освітнього процесу [8].

Слід підкреслити, що посилення виховної спрямованості професійної підготовки студентів та повноцінне формування соціальних і особистісних компетентностей майбутніх фахівців можливе через інтеграцію змісту і технологій навчально-виховного процесу. Цього можна добитися при умові виконання наступних процедур:

1) включення до змісту навчальної дисципліни складних соціально-професійних проблем і ситуацій, що відображають сутність загальнолюдських цінностей, демократії, культурних цінностей, національних культурно-історичних традицій, соціокультурного різноманіття, інтеграційних процесів, кризи цивілізації, глобальних проблем людства;

2) встановлення міждисциплінарних зв'язків через вирішення наукових і прикладних проблем глобального або регіонального значення;

3) здійснювати проектну діяльність для розв'язання складних наукових, практичних, соціально-економічних та екологічних завдань (проблем) і застосовувати результати цієї діяльності у соціальній практиці;

4) опора на проблемно-дослідницькі, активні та колективні стратегії навчання [1].

Виховний процес в закладах освіти супроводжується відносинами між викладачами і студентами. Це справедливе ставлення викладача до всіх студентів, і адекватне спілкування студентів з викладачами, без підлабузництва та грубіяництва [2].

Зміст виховної роботи складається з різних напрямків виховання: гуманізація навчально-виховного процесу, моральне виховання, громадянське правове, трудове та економічне виховання, політичне, екологічне, естетичне, фізичне виховання [9].

У ЗВО, на факультетах, на організаційно-виховних годинах за допомогою кафедр, кураторів, студентського активу проводяться заходи по підготовці педагогічних кадрів: вечори поезії, романсу; тематичні тижні, олімпіади з предметів, дні факультетів, кафедр; диспути з питань етики, естетики, політики тощо; відвідування вистав, кінофільмів, концертів, музеїв, виставок; проведення екскурсій по музеях; зустріч з учителями, вченими, акторами; усні журнали та заочні подорожі; конкурси політичних коментарів, на кращого фізика, хіміка, біолога тощо; конкурс на кращий сценарій позакласного заходу, доповідь інсценованої казки; КВК лінгвістичні, математичні, біологічні; прес-конференції та зустрічі; робота гуртків, засідання гуртків; читацькі конференції; бесіди про історію закладу, факультету, педагогічну професію, з питань етики, естетичного та фізичного виховання, про державну символіку [10].

Відповідно до основних положень, визначених Концепцією виховної роботи, педагогічний колектив працює за такими напрямками: національно-патріотичне; інтелектуально-духовне; громадянсько-правове; трудове виховання; фізичне виховання та утвердження здорового способу життя.

Системний підхід до організації студентського самоврядування характеризується тим, що охоплює усі сфери життєдіяльності коледжу: навчально-виховну, науково-дослідницьку, спортивно-оздоровчу роботу, побут, відпочинок, дозвілля, участь у суспільно-громадському житті та функціонує на всіх рівнях: академічної групи, відділення, гуртожитку, коледжу тощо. Згідно з

планом студентська рада проводить День студентського самоврядування, конкурси «Кращий студент року», «Моя група», конкурси плакатів, а також консультації з працевлаштування, олімпіади, вікторини тощо.

Під час педагогічних практик студенти проводять апробацію виховних форм роботи, якими оволоділи в університеті.

Реалізацією особистісного підходу до виховання в ЗВО є робота в гуртожитку. Студентська рада гуртожитку є ініціатором і виконавцем різноманітних заходів. Вона допомагає адміністрації дотримуватися Правил внутрішнього розпорядку гуртожитку, проводити щоденні рейди перевірки санітарного стану кімнат, визначати переможців на кращу кімнату, сприяти вихованню почуття відповідальності й ощадливого ставлення до майна, пропагувати економію світла й води.

Відсутність правопорушень – результат цілеспрямованої роботи з громадсько-правового та морального виховання студентів. У ЗВО постійно проводяться зустрічі з працівниками наркологічного диспансеру, психологами, клініки «дружня до молоді» тощо.

Моніторинг виховання у вузькому розумінні обмежується метою вивчення й оцінки виховного процесу. У моніторингу та діагностиці використовується, як правило, систематичне спостереження. Воно характеризується насамперед регулярністю фіксації дій, ситуацій, процесів протягом певного часу і дозволяє виявити їх динаміку.

У ході спостереження відбувається вивчення стану виховання. У якості провідної цілі взаємодії викладачів та студентів виступає розвиток особистостей сторін, що взаємодіють, їх взаємовідносин, розвиток колективу та реалізація його виховних можливостей. Основними характеристиками взаємодії вважають: взаємопізнання, взаєморозуміння, взаємовідношення, взаємні дії, взаємовплив.

Студентське самоврядування — це спосіб організації життя колективу. Воно сприяє виробленню у студентів почуття господаря, групи, вміння співробітництва, формуванню досвіду суспільно корисної поведінки. Органом

студентського самоврядування в ЗВО може бути, наприклад, колегія студентів коледжу. Повноваження органу студентського самоврядування визначені Положенням про студентське самоврядування. Органи студентського самоврядування на рівні академічної групи, курсу, університету, гуртожитку обираються і діють згідно з положенням про студентське самоврядування.

Схема аналізу виховної діяльності закладу освіти за рік (семестр)

1. Постановка і досягнення виховної мети, визначеної організацією.
2. Виявлення і розв'язання проблем виховного характеру в навчальному році.
3. Виховна робота з студентами в аудиторіях, рівень загальної культури і дисципліни.
4. Згуртованість студентського колективу і колективу групи.
5. Національна спрямованість виховної роботи в ЗВО, її результативність.
6. Запровадження нових форм і методів виховання студентів ЗВО, їх ефективність.
7. Система індивідуальної роботи з педагогічно занедбаними студентами, які мають схильність до правопорушень.
8. Система виховної роботи з студентами пільгового контингенту, соціальний захист студентів.
9. Ефективність роботи методичного об'єднання кураторів груп.
10. Студентське самоврядування і його вплив на роботу коледжу.
11. Запровадження інноваційних ідей у виховну роботу з студентами, зокрема авторських.
12. Результативність виховної роботи коледжу за рік (семестр) — рівень вихованості студентів, їх загальної культури, поведінки тощо.
13. Аналіз виховної роботи коледжу за напрямками: громадянське виховання; правове виховання, профілактика правопорушень; військово-патріотичне виховання; художньо-естетичне виховання; моральне виховання; трудове виховання; фізичне виховання; робота щодо зміцнення та охорони

здоров'я студентів; виховання навичок здорового способу життя; розвиток інтелектуальних, творчих здібностей студентів у позааудиторній діяльності тощо.

14. Аналіз роботи гуртків, клубів, секцій.

15. Аналіз роботи щодо профілактики травматизму.

16. Аналіз роботи з батьками і громадськістю; індивідуальна робота з батьками студентів, які потребують посиленої уваги; участь батьків в організації та проведенні поза аудиторної навчальної і виховної роботи з студентами.

17. Висновки про якість реалізації мети і завдань, які стоять перед виховною підсистемою.

18. Визначення мети і завдань на новий навчальний рік.

19. Розробка плану роботи виховної підсистеми на новий навчальний рік.

Цілісний аналіз передбачає аналіз виховного заходу на етапі проведення за всіма критеріями: доцільність, реалізація мети, організація діяльності під час проведення заходу, характер відносин «викладач - студенти» та «студенти - студенти», здійснення комплексного підходу до виховання, урахування індивідуальних особливостей студентів, результативність виховного заходу, діяльність викладача під час проведення заходу.

Системний аналіз передбачає аналіз усіх етапів виховного заходу за всіма критеріями цілісного аналізу.

Основні критерії та їх показники, за якими здійснюється цілісний аналіз виховного заходу: *педагогічна доцільність проведення заходу*: що стало причиною вибору - традиція, пропозиції студентів, викладача, ініціатива батьків, результати вивчення куратором вихованості студентів або щось інше; *визначеність і обумовленість мети й завдань виховної справи, їх реалізація*; *предметна діяльність студентів*: ступінь їх активності і самостійності, почуття колективізму, дружби, товаришування, діловитість, відповідальність; *наскільки відповідали основній меті та задачам заходу його зміст, форма, методи та прийоми виховання*; *здійснення комплексного підходу до виховання студентів*:

реалізація основних напрямів виховання і вплив на всі боки особистості студента; *облік вікової психології студентів*: організованість, уважність, зібраність, вольова активність студентів, їх захопленість справою, участь у роботі «важких», «пасивних», слабо встигаючих студентів; рівень взаємодії і співробітництва студентів та викладачів: стиль спілкування, міжособистісні відносини, групові контакти, колективна творчість, демократизм, гласність у роботі; *результативність виховного заходу*: що зроблено корисного для покращення оточуючого життя, для свого колективу, для людей, суспільства; *професійна діяльність вихователя*: організаторські навички, комунікабельність, стиль спілкування, здатність орієнтуватися в складних педагогічних ситуаціях, вплив на студентів, особисті якості викладача.

Висновки. Отже, виховання відіграє важливу роль у формуванні свідомих громадян. Воно торкається особистості як частини суспільства, і як індивіда. Процес виховання вивчається як окрема наука і є окремою галуззю, хоча і тісно пов'язана з іншими. Виховання повинно розглядатись як окрема наука. Виховання пропагує культуроцентричні основи серед молоді, такі як: нема нічого некрасивого, є різні смаки; потрібно завжди розповсюджувати правду, бути добрими один до одного. А людина повинна сприйматись як цілісна в контексті суцільного і нерозривного всесвіту. Важливе місце у житті займають традиції, проте вони можуть бути застарілими чи догматичними, це також повинно враховуватись при вихованні. Виховання також звертає увагу на те, щоб сформувати індивіда, який буде підготовлений до викликів сучасного світу в глобальному підтексті. При цьому необхідно пам'ятати про цінність особистості кожної дитини, людини, яка здобуває знання, і виховання має бути направлене на неї, з урахуванням її особливостей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адаптивне управління: Трансформація в закладах освіти різного рівня організації та результативність його практичного впровадження: Г. В.

Єльнікова, І. П. Анненкова, Г. Ю. Кравченко, С. Г. Немчеко, В. С. Ульянова. За заг. і наук. ред. Г.В. Єльнікової. Харків 2021. 298 с

2. Архипова С. П. Студентське самоврядування як складова професійної підготовки і виховання майбутніх фахівців / С. П. Архипова, О. І. Кретьова // Вісник Черкаського ун-ту.. 2002. Вип. 34. С. 154-160. (Серія : Педагогічні науки).

3. Бех І. Д. Виховання особистості : У 2 кн. Кн. 2: Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади. Київ: Либідь, 2013.

4. Кошельник В. В. Організація виховної роботи зі студентами у вищому навчальному закладі. URL: <http://conf.vntu.edu.ua/humed/2010/txt/Koshelnyk.php> (дата звернення: 28.11.2023).

5. Кравченко Г. Ю. Організація співпраці педагогів, учнів, батьків в умовах упровадження освітніх технологій у навчально-виховний процес закладу освіти / Мотуз Г. А., Кравченко Г. Ю. / сб. матеріалів Сучасні проблеми управління підприємствами: теорія та практика – матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків 16 квітня 2021. - С. 203-206

6. Кравченко Г. Ю. Управління вищим закладом освіти: аналіз ефективності управління / Г. Кравченко, О. Соболюк, С.Шило / сб. матеріалів Сучасні проблеми управління підприємствами: теорія та практика – матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків 18 – 19 березня 2019. - С. 94-97

7. Організація виховної роботи в сучасній вищій школі: зміст та форми виховання. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/psychology/29253/> (дата звернення: 28.11.2023).

8. Організація виховної роботи зі студентами у вищому навчальному закладі. URL: https://pidru4niki.com/86554/menedzhment/organizatsiya_vihovnoyi_roboti_studentami_vischomu_navchalnomu_zakladi (дата звернення 28.11.2023).

References

1. 1. Adaptivne upravlinnia: Transformatsiia v zakladakh osvity riznoho rivnia orhanizatsii ta rezul'tatyvnist yoho praktychnoho vprovadzhennia: Н. В. Yelnykova, I. P. Anniienkova, H. Yu. Kravchenko, S. H. Nemcheko, V. S. Ulianova. Za zah. i nauk. red. H.V. Yelnykovoii. Kharkiv 2021. 298 s

2. Arkhypova S. P. Studentske samovriaduvannia yak skladova profesiinoi pidhotovky i vykhovannia maibutnikh fakhivtsiv / S. P. Arkhypova, O. I. Kretova // Visnyk Cherkaskoho un-tu.. 2002. Vyp. 34. S. 154-160. (Seriiia : Pedahohichni nauky).

3. Bekh I. D. Vykhovannia osobystosti : U 2 kn. Kn. 2: Osobystisno oriientovanyi pidkhid: teoretyko-tekhnolohichni zasady. Kyiv: Lybid, 2013.

4. Koshelnyk V. V. Orhanizatsiia vykhovnoi roboty zi studentamy u vyshchomu navchalnomu zakladi. URL: <http://conf.vntu.edu.ua/humed/2010/txt/Koshelnyk.php> (data zvernennia: 28.11.2023).

5. Kravchenko H. Yu. Orhanizatsiia spivpratsi pedahohiv, uchniv, batkiv v umovakh uprovadzhennia osvutnikh tekhnolohii u navchalno-vykhovnyi protses zakladu osvity / Motuz H. A., Kravchenko H. Yu. / sb. materialiv Suchasni problemy upravlinnia pidpriemstvamy: teoriia ta praktyka – materialy mizhnarodnoi naukovopraktychnoi konferentsii, m. Kharkiv 16 kvitnia 2021. S. 203-206

6. Kravchenko H. Yu. Upravlinnia vyshchym zakladom osvity: analiz efektyvnosti upravlinnia / H. Kravchenko, O. Sobol, S. Shylo / sb. materialiv Suchasni problemy upravlinnia pidpriemstvamy: teoriia ta praktyka – materialy mizhnarodnoi naukovopraktychnoi konferentsii, m. Kharkiv 18 – 19 bereznia 2019. S. 94-97

7. Orhanizatsiia vykhovnoi roboty v suchasni vyshchii shkoli: zmist ta formy vykhovannia. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/psychology/29253/> (data zvernennia: 28.11.2023).

8. Orhanizatsiia vykhovnoi roboty zi studentamy u vyshchomu navchalnomu zakladi. URL: https://pidru4niki.com/86554/menedzhment/organizatsiya_vihovnoyi_roboti_studentami_vischomu_navchalnomu_zakladi (data zvernennia 28.11.2023).

Olha LEBID,

ORCID: 0009-0006-7065-1812

senior teacher, Department of methods of professional education and social and humanitarian disciplines, master's student of the Institute of Continuing Professional Education of Bila Tserkva, master of industrial training at the Polytechnic Vocational Lyceum State Educational Institution of Buky, urban village Buky.

olgalebid66@gmail.com

ORGANIZATION OF EDUCATIONAL WORK IN INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION

Abstract. The relevance is revealed in the fact that students are one of the most important links of society. They are the future of our country.

The purpose of the article is to convey to the reader, namely to the employees of higher education institutions, that upbringing is an integral part of their work, without proper upbringing educated people graduate from universities but without proper manners and acceptable behavior.

The content of the article is as follows. The definition of upbringing is provided, and to the extent that it is a complete system, it should function comprehensively, in combination with other systems, such as education. Three functions of upbringing are

highlighted and it is shown how important they are. It has been proven that all levels of an educational institution should participate in upbringing. Also, the structural elements of the educational process management, such as the department and the curator, play a primary role in the education of students.

The article describes how the department and the curator, together with the students, plan and manage some processes of the higher educational institution and what regulatory documents they are guided by in their activities, including upbringing ones. It is shown how the teacher's charisma and example for the younger generation affects the process of upbringing and what an important role it plays.

The article highlights the opinions of sociologists on how upbringing is connected with sociology. Social institutions are described and how they relate to upbringing, and to what extent they play an important role in the life of society. The conditions of competence training are described. It is described how an educational institution falls under the category of a social institution and what are the signs of this.

"Hard" and "soft" skills are described, what is the difference between them, and why "hard" skills are given more attention in educational institutions than "soft" ones.

The article describes how important the teacher-student relationship is, how it should be genuine, without fake behavior.

The article shows that there are so many layers of interaction in the process of upbringing between subjects and objects of the upbringing and educational process within the framework of a social institution. The list of activities that productively stimulate the process of upbringing in a higher educational institution is highlighted.

In the perspective of research, there will always be a question of how to adapt the upbringing and educational process to each student, pupil, because they are all different, and it is necessary that the educational process suits everyone, and the teaching methods cover all types of character of the learning group, how was it done on the example of paying attention on different competencies.

Keywords. Education, institution, higher education, educational work.